

امام حسین سوره ای برای همیشه

<"xml encoding="UTF-8?">

اشهد أنّك التّالي بكتاب الله . (زیارت امام حسین علیه السلام)

نام مبارک امام حسین علیه السلام با محرم پیوند خورده و جان فشانی او و 72 یار باوفایش، به محرم، روح و حیات دمیده است و این ماه برای شیعیان و عاشقان سید و سالار شهیدان از سال 61 هـ . ق تا به حال، ماه حزن و اندوه بوده است.

کربلا، نامی است که از گذشته های دور به یادگار مانده. از آن زمان که حضرت ابراهیم علیه السلام در مسیر هجرتش از سرزمین «أور» به مکه، پس از عبور از کناره رود فرات به سرزمین پُر برکت کربلا رسید و در آنجا به عبادت خداوند پرداخت. 1

واژه کربلا

درباره این واژه سخنان و گفته های فراوانی وجود دارد؛ کربلا به یک معنا سرزمین بلا و مصیبت خوانده شده است. این واژه ترکیب شده از «کار» به معنای نجات و «بلاه» به معنای حیات و آمان؛ یعنی: یافتن حیات. این مفهوم 2 هماهنگ با روایتی است که می گوید: کربلا، بقعه ای است که خداوند در آن نوح و کسانی را که به او ایمان آورده بودند، نجات داد. 3

کربلا به زبان آرامی به معنای «سرزمین خدا» است. 4 در قرآن کریم خداوند نجات حضرت موسی علیه السلام، هارون و قوم بنی اسرائیل را از دست فرعون و ظلمهای او در حق ایشان، با تعبیر «كَرْب» (نجات از بلای عظیم) بیان می کند: وَ نَجَّيْنَاهُمَا وَ قَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ صافات/115. واژه کَرْب، چهار بار در قرآن مجید آمده است.

5

اوصاف امام حسین علیه السلام

قرآن کریم، انبیای الهی را هدایتگر مردم به امر الهی در پرتو صبر و یقین و عبادت معرفی می کند: وَ جَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَ أَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَ إِقَامَ الصَّلَاةِ وَ آتَاءَ الزَّكَاةِ وَ كَانُوا لَنَا عَابِدِينَ أَنْبِيَاء/73؛ وَ جَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَ كَانُوا بِآيَاتِنَا يُوْقِنُونَ سجده/24.

امام حسین علیه السلام مظهر این وصف برجسته انبیای الهی است. از این رو، پیامبر اکرم او را مصباح و چراغ فروزان هدایت معرفی کرده است: «إِنَّ الْحُسَيْنَ مِصْبَاحُ الْهُدَى وَ سَفِينَةُ النَّجَاةِ». 6

1. امر به معروف: قرآن می فرماید: شما بهترین امت هستید، در صورتی که امر به معروف و نهی از منکر کنید: كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ تَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ آل عمران/110.

حضرت سیدالشهدا نیز در هدف از قیام خود می فرماید: من برای احیای امر به معروف و نهی از منکر خروج کردم؛ «إِنَّمَا خَرَجْتُ بِطَلَبِ الْإِصْلَاحِ فِي أُمَّةٍ جَدَى مُحَمَّدٌ أُرِيدُ أَنْ أَمُرَ بِالْمَعْرُوفِ وَ أَنْهِيَ عَنِ الْمُنْكَرِ». 7

2. معلّم عزّت و عمل صالح: قرآن مجید می فرماید: هر کس خواهان عزّت است، عزّت در پرتو ایمان و عمل صالح پدید می آید: مَنْ كَانَ يَرْيِدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَ الْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ فاطر/10. امام حسین علیه السلام در قیام خود در کربلا، طالب عزّت بود و گریزان از ذلّت: «هَيْهَاتَ مِنِّي الدَّلَّةُ». 8

3. معلّم ایثار و انفاق: لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ آل عمران/92؛ به مقام نیکان نایل نمی شوید، مگر با انفاق برخی چیزهایی که دوست دارید. امام حسین علیه السلام در روز عاشورا تمام آنچه را که در اختیار داشت و همه آنها محبوب او بود، در راه خدا انفاق کرد.

4. صاحب نفس مطمئنّه: يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ: ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً؛ فَادْخُلِي فِي عِبَادِي؛ وَ ادْخُلِي جَنَّاتٍ فَجَرٍ 30-27. امام صادق علیه السلام فرمودند: سوره مبارک فجر را در نمازهای واجب و مستحب بخوانید؛ زیرا این سوره مبارک در شأن امام حسین علیه السلام است. شخصی علّت آن را جویا شد، حضرت در پاسخ فرمودند: به دلیل آنکه امام حسین علیه السلام صاحب نفس مطمئنّه بود که خداوند از او راضی و او از خداوند راضی بود. (و یکی از مصادیق بارز این آیه شریف، امام حسین علیه السلام است) 9

5. خوف و خشیت الهی: قرآن مجید در وصف انبیا می گوید: پیامبران پیشین کسانی بودند که در تبلیغ رسالت الهی، از خدا می ترسیدند و از هیچ کس دیگر هراسی نداشتند: الَّذِينَ يَبْلُغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَ يَخْشَوْنَهُ وَ لَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ أَحزاب/39. امام حسین علیه السلام نیز دارای این دو خصیصه برجسته است:

1. تنها از خداوند می ترسید. در دعای عرفه می فرماید: «اللهم اجْعَلْنِي أَخْشَاكَ كَأَنِّي أَرَاكَ»؛ خدایا! مرا آن گونه قرار ده که از تو بترسم، آن سان که گویی تو را می بینم.

2. از غیر خدا نمی ترسید. امام حسین علیه السلام می فرماید: اگر در دنیا، هیچ پناهگاهی نداشته باشم و کسی مرا حمایت نکند، من با یزیدبن معاویه بیعت نخواهم کرد: «لَوْ لَمْ يَكُنْ لِي مَلْجَأٌ وَ لَا مَأْوَى لَمَا بَايَعْتُ يَزِيدَ بْنَ مُعَاوِيَةَ» 10 آزمونی بالاتر از آزمون حضرت ابراهیم: وَ إِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا بقره/124؛ و (یاد آور) هنگامی که ابراهیم را خداوندش، با کلماتی بیازمود و او (ابراهیم) در همه آنها موفق شد (آنها را به اتمام رساند). خداوند گفت: تو را امام مردم قرار می دهم

آزمونهای ابراهیم علیه السلام عبارت بودند از: امتحان ذبح اسماعیل، ساکن کردن هاجر و نوازش اسماعیل در جوار کعبه در سرزمین بی آب و گیاه و آزمون او در لحظه فرو افتادن در آتش نمرودیان و

کسی که به حماسه های عظیم عاشورا چشم بیندازد، دشوارتر بودن آزمونهای حضرت حسین علیه السلام را لمس می کند:

- به قربانگاه بُردن جوان و نارس و خردسال شیر خوار

- اسکان زنان و کودکان در قلب سی هزار انسان شیفته زندگی زوال پذیر دنیا

- اِتْکال و اِتْکال به خداوند، حتّی در قتلگاه در قالب نیایش عاشقانه و رضایت مندانه.

و دهها آزمون دشوار دیگر که در واژه واژه این تاریخ درخشان رخ می نماید.

بخشی از اسرار توجّه دادن مردمان به این روز و این حادثه، همین پایداری بر پاکی و بروز غیرت و هویت انسانی و اسلامی و پیامهای بی شماری است که در این واقعه بروز دارد.

6. پیشتازی و پیش دستی در نیکیها: فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ مائده/48؛ در خوبیها بر یکدیگر پیشی بگیرید.

در روایت معروفی آمده است: «بالاتر از هر نیکی، نیکی دیگری هست؛ اما اگر که انسانی در راه خدا به شهادت برسد، بالاتر از آن چیز دیگری نیست.» این خیر بزرگ شهادت، آن چنان جلوه گری می کرد و مشتاقان را به

سبقت از یکدیگر در عرصه آسمانی نینوا می کشانید که تا یاران امام حسین علیه السلام زنده بودند، اجازه نمی دادند که یک نفر از خاندان بنی هاشم، پای به میان بگذارد و فرزند برومند حسین، علی اکبر، در میان بنی هاشمها سبقت می گرفت و هر کدام بر دیگری پیشی می جستند.

به راستی، شایسته است که عاشقان و یاران حسینی نیز از سیره اصحاب آن امام همام الگو بگیرند؛ «تو خود حدیث مفصل بخوان از این مُجمل».

7. عارف به قرآن: سیدالشهداء علیه السلام فرمود: القرآن ظاهرهً أُنِيقُ و باطنه عمیق؛ قرآن، ظاهرش زیبا و شگفت انگیزست و باطنش ژرف و عمیق. 11

همان طور که قرآن صامت از ظاهری شگفت و باطنی ژرف برخوردار است، وجود امام حسین علیه السلام به عنوان قرآنی ناطق از همین شگرفی و ژرفی در ظاهر و باطن و صورت و سیرت برخوردار است و ما در زیارت ناحیه مقدسه در اوصاف آن امام می خوانیم: «و عظیم السَّوابق . . .»¹²؛ تو دارای برتریهای با عظمت هستی.

8. دوستدار واقعی قرآن: امام حسین علیه السلام می فرماید: «خدا می داند که من نماز و تلاوت قرآن را دوست می دارم». 13 در شب عاشورا که امام حسین علیه السلام به تلاوت قرآن مشغول بود، گروهی از لشکریان پسر سعد برای اطلاع از احوال امام حسین علیه السلام و یاران از او نزدیک خمیه ها آمدند و ملاحظه کردند که امام با یک صورت ملکوتی و جذّاب ؛ ایاتی از سوره آل عمران را تلاوت می کند. 14 امام حسین علیه السلام در ظهر عاشورا نیز در بحبوحه جنگ، نماز را به همراه یارانشان در کربلا اقامه می کنند.

9. احیاگر قرآن: از آنجا که قرآن کریم بعد از پیامبر به دست اُمویان و عوامل آنها مطابق میل و منافعشان تفسیر می شد، امام حسین علیه السلام رسالت احیای قرآن را با پیام بلند عاشورا آغاز کرد. این بار قرآن از حنجره امام حسین علیه السلام تلاوت شد و رسوم جاهلیت را در هم شکست و خفقان جامعه آن روز مسلمانان را از بین بُرد و ایشان را از خواب غفلت بیدار کرد. خود ایشان درباره احیاگری قرآن می فرماید: «شما را به زنده ساختن آیات قرآن و از میان بُردن بدعتها فرا می خوانم. اگر دعوت مرا بپذیرید، به راه راست و هدایت خواهید رسید.»¹⁵

پی نوشت ها :

1. فی رحاب ائمه اهل البیت، ایت الله محسن امین، ج3، ص. 101.
2. معجم علامات آشوری، شماره 366.
3. بحارالانوار، ج 101 ، ص. 33.
4. القرآن و علم الآثار، سیدسامی البری، ج 1، ص 25 - 23.
5. صافات/ 76، 115؛ انعام/ 64 انبیاء. 76.
6. بحارالانوار، ج 36، ص. 205.
7. نفس المهموم، ص. 45.
8. بحارالانوار، ج 45 ، ص. 83.
9. همان، ج 24، ص. 93.
10. همان، ج 89 ص. 328.
11. همان ج 44 ، ص. 329.

12. نفس المهموم ص 7.

13. العترة و القرآن، ص 97.

14. الإرشاد و المفيد، ج 1، ص 232، 601.

15. كلمات قصار امام حسين عليه السلام، ابوالقاسم حالت، ص 75.